

**Prifysgol Caerdydd ac Undeb Myfyrwyr Prifysgol Caerdydd
Cytundeb Perthynas 2018/19**

Cynnwys y Cytundeb Perthynas

1. Statws Undeb Myfyrwyr Prifysgol Caerdydd
2. Partneriaeth Strategol
3. Prifysgol canolbwyntio ar fyfyrwyr
4. Llais y Myfyriwr
5. Rhyddid Barn
6. Cefnogaeth ac Ymrwymiad Cilyddol
7. Cyllid a Chyfrifon yr Undeb
8. Adeilad Undeb y Brifysgol a meddiant mangreoedd y Brifysgol
9. Cysylltiad â Chyrff Allanol
10. Dyrannu Adnoddau'r Undeb i Grwpiau, Clybiau a Chymdeithasau Myfyrwyr
11. Ymddygiad Myfyrwyr
12. Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant
13. Y Weithdrefn Gwyno
14. Statws a Chyhoeddi'r Cytundeb Perthynas
15. Cyfeirnodau
16. Hanes Cymeradwyaeth

1. Statws Undeb Myfyrwyr Prifysgol Caerdydd

Egwyddor: *Undeb Myfyrwyr Prifysgol Caerdydd (yr Undeb) yw Undeb Myfyrwyr Cydnabyddedig Prifysgol Caerdydd fel y'i diffinnir yn Neddf Addysg 1994.*

Undeb y Myfyrwyr yw'r Undeb, fel y'i diffinnir yn Neddf Addysg 1994, gyda rheoliadau a rheolau mewnol wedi'u cymeradwyo gan ei Fwrdd Ymddiriedolwyr a chan Gyngor y Brifysgol. Mae'r Undeb yn elusen gofrestredig (Rhif Elusen: 1137163) a chwmni cyfyngedig drwy warant a gofrestrwyd yng Nghymru a Lloegr (Rhif Cwmni: 07328777). Cyfansoddir yr Undeb gan ei Femorandwm a'i Erthyglau Cymdeithasu ac fe'i llywodraethir gan Fwrdd o Ymddiriedolwyr, sy'n gweithredu fel Cyfarwyddwyr at ddibenion cyfraith cwmnïau ac fel Ymddiriedolwyr at ddibenion cyfraith elusennau. Gwneir penderfyniadau drwy bleidlais syml gan y mwyafrif.

Mae gan yr Undeb yr hawl i reoli ei faterion a'i gyllid ei hun fel y'i diffinnir yn ei Femorandwm ac Erthyglau Cymdeithasu, a gymeradwyir ar y cyd gan y Brifysgol ar gyfnodau heb fod yn hwy na phum mlynedd. Yn unol â Deddf Addysg 1994 mae gan Gyngor y Brifysgol ddyletswydd statudol i sicrhau bod yr Undeb yn cael ei redeg mewn modd teg a democrataidd a'i fod yn atebol am ei gyllid.

Mae gan yr Undeb ddau is-gwmni a reolir gan yr Undeb yn rhinwedd ei unig aelodaeth: Cardiff Union Services Limited (CUSL) a Cardiff Volunteering Limited (CV). Adroddir ar y cwmnïau hyn, ynghyd â'r Undeb fel grŵp.

Amcanion elusennol yr Undeb yw hyrwyddo addysg myfyrwyr ym Mhrifysgol Caerdydd er budd y cyhoedd drwy: hybu buddiannau a lles myfyrwyr Prifysgol Caerdydd yn ystod eu hastudiaeth a chynrychioli, cefnogi a chynghori myfyrwyr; bod yn sianel gynrychioliadol gydnabyddedig rhwng Myfyrwyr a Phrifysgol Caerdydd ac unrhyw gyrff allanol eraill; a darparu gweithgareddau a fforymau cymdeithasol, diwylliannol, chwaraeon a hamdden ar gyfer trafodaethau a dadleuon ar gyfer datblygiad personol ei Fyfywyr.

2. Partneriaeth Strategol

Egwyddor: Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn gweithio mewn partneriaeth i lywio datblygiad cyfeiriad strategol ei gilydd.

Mae gan y Brifysgol a'r Undeb gynlluniau strategol sydd â'r nod o wella addysg a phrofiad pob myfyriwr yn y Brifysgol. Mae'r Swyddogion Etholedig a staff yr Undeb yn cyfarfod yn rheolaidd â staff y Brifysgol ar bob lefel mewn ystod o leoliadau ffurfiol ac anffurfiol er mwyn gwella eu hamcanion.

Mae'r Undeb yn adrodd am ei weithgareddau ac yn nodi meysydd pryder trwy adroddiadau rheolaidd i Gyngor y Brifysgol ac mewn cyfarfodydd gyda staff y Brifysgol ar bob lefel. Mae Llywydd etholedig yr Undeb a'r Prif Weithredwr penodedig yn cwrdd yn rheolaidd gyda'r Is-Ganghellor a Phrif Swyddog Gweithredu'r Brifysgol yn y drefn honno ac mae uwch staff y Brifysgol yn cyfarfod yn rheolaidd gyda swyddogion etholedig yr Undeb.

Mae'r Brifysgol yn trefnu cyfnod ymsefydlu blynyddol ar gyfer Swyddogion Etholedig yr Undeb at ddiben cyfathrebu strwythurau, llywodraethiant, blaenoriaethau a phrosiectau'r Brifysgol. Mae'r rhaglen gynefino hefyd yn ceisio sefydlu perthynas a darparu fforwm ar gyfer trafod meysydd sydd o ddiddordeb i'r ddwy ochr.

Mae gan y Brifysgol yr hawl i enwebu dau Ymddiriedolwr i ddod yn aelodau o Fwrdd Ymddiriedolwyr yr Undeb, fel y'u diffinnir gyda Memorandwm ac Erthyglau yr Undeb. Cydnabyddir bod cyfraniad Ymddiriedolwyr a Enwebwyd gan Brifysgol yn rhan annatod o lywodraethu da'r Undeb.

Bydd Aelodau Myfyrwyr y Cyngor yn cynnwys Llywydd yr Undeb ac un swyddog etholedig arall o'r Undeb, fel y'i diffinnir o fewn Ordinhadau'r Brifysgol. Mae aelodaeth myfyrwyr hefyd wedi'i chynnwys ar yr holl gyrff mawr sy'n gwneud penderfyniadau yn ogystal â grwpiau cynghori'r Brifysgol, gan gynnwys ond nid yn gyfyngedig i: Y Llys, y Senedd, Polisi ac Adnoddau, Pwyllgor Llywodraethu, Pwyllgor Cydraddoldeb ac Amrywiaeth a Chynhwysiant, Pwyllgor Ansawdd Safonau Academaidd, Grŵp Strategaeth Profiad Myfyrwyr ac amrywiaeth o grwpiau eraill sy'n gysylltiedig â Phrofiad Myfyrwyr.

Mae aelodau myfyrwyr y Cyngor yn derbyn hyfforddiant ymgynefino mewnol, sy'n cynnwys: Rôl a chyfrifoldebau aelodau corff llywodraethu, gan ganolbwyntio'n benodol ar y gydgyfrifoldeb yn y pen draw am lywodraethu'r sefydliad; rôl ymddiriedolwr Elusen Gofrestredig; cyfrifoldebau am gydymffurfiaeth; Confensiynau ynghylch cyfrinachedd a datgan gwrthdaro buddiannau; Gwybodaeth am weledigaeth a chenhadaeth y Brifysgol, cynllunio strategol, cyllid, ystadau a llywodraethu academaidd.

3. Prifysgol sy' n Canolbwyntio ar Fyfrwyr

Egwyddor: *Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn rhannu ymrwymiad i ddatblygu a gwella profiad y myfyrwyr.*

Mae lefel uchel o ymgysylltu rhwng y Brifysgol, yr Undeb a'r corff myfyrwyr. Mae'r bartneriaeth hon yn galluogi myfyrwyr i ddod yn ddysgwyr annibynnol a chydol oes o fewn diwylliant sy'n meithrin, yn hyrwyddo ac yn parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant. Mae'r system Cynrychiolwyr Academaidd Myfyrwyr a strwythurau llywodraethu'r Undeb yn galluogi'r Brifysgol a'r Undeb i weithio gyda'i gilydd i wella bodlonrwydd myfyrwyr.

Mae'r Undeb yn cefnogi nodau'r Brifysgol o fanteisio i'r eithaf ar botensial ei myfyrwyr drwy ddarparu profiad addysgol ysbrydoledig a chyfoethog, drwy: Darparu addysg sy'n ysbrydoli; Cefnogi Bywyd Myfyrwyr; Gwerthfawrogi ei myfyrwyr; Cynllunio ar gyfer dyfodol byd-eang; Gwella'r amgylchedd dysgu; a hyrwyddo rhagoriaeth addysgu.

Mae rhagor o fanylion am sut y datblygir profiad y myfyriwr wedi'u nodi yn Strategaeth Addysg a Myfyrwyr ddiweddaraf y Brifysgol.

Mae'r Undeb yn bodoli i hyrwyddo lles myfyrwyr ac i ddarparu gweithgareddau a fforymau cymdeithasol, diwylliannol, chwaraeon a hamdden ar gyfer trafodaethau a dadleuon ar gyfer datblygiad personol myfyrwyr. Mae'r gweithgareddau hyn yn cynyddu lles myfyrwyr, yn cynorthwyo cadw myfyrwyr ac yn gwella cyflogadwyedd myfyrwyr yn unol â nodau'r Brifysgol.

Drwy gyfathrebu a chydweithio'n rheolaidd, mae Tîm Cynghori Myfyrwyr yr Undeb a Gwasanaethau Cymorth i Fyfrwyr y Brifysgol yn parchu ac yn cefnogi ei gilydd i hyrwyddo ac amddiffyn buddiannau a lles corff y myfyrwyr.

4. Llais y Myfyriwr

Egwyddor: *Bydd y Brifysgol a'r Undeb yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau cyfleoedd i fyfyrwyr fynegi eu barn a bod yn bartneriaid wrth wneud penderfyniadau'r Brifysgol a'r Undeb.*

Swyddogion Etholedig yr Undebau

Mae gan yr Undeb 7 Swyddog Llawn Amser (yr Ymddiriedolwyr Sabothol) a 10 Swyddog Rhan Amser, sy'n cael eu hethol drwy bleidlais ar draws y campws i gynrychioli amrywiol grwpiau cyfansoddol corff y myfyrwyr yn ôl eu disgrifiad swydd. Diben y Swyddogion hyn yw ymgysylltu â myfyrwyr a gweithio mewn partneriaeth â rhanddeiliaid i gyfleu eu barn a'u buddiannau i'r Brifysgol ac i gyrff allanol. Yn ystod eu gwaith, bydd Swyddogion Etholedig yn defnyddio gwahanol ffurfiau o ymgyrchu, aelodaeth pwyllgorau'r Brifysgol a chyfarfodydd ffurfiol ac anffurfiol eraill gyda staff y Brifysgol a chyrrff allanol.

Y System Cynrychiolwyr Academaidd Myfyrwyr

Mae Cynrychiolwyr Academaidd Myfyrwyr yn fyfyrwyr sy'n cael eu hethol gan eu carfan i ddarparu cyswllt hanfodol rhwng eu Hysgol a'u Coleg i'r Undeb a'r Brifysgol ehangach. Eu prif gyfrifoldebau yw: Cynrychioli eu cyd-fyfyrwyr; Helpu i wneud penderfyniadau sy'n gwella profiad y myfyriwr; Rhoi adborth ar y penderfyniadau hyn i'w carfan; a Gweithio mewn partneriaeth gyda staff y Brifysgol i ddatblygu prosiectau a mentrau.

Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn cefnogi'r system Cynrychiolydd Academaidd Myfyrwyr ar y cyd ac yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau cynrychiolaeth i fyfyrwyr ar lefel Ysgol, Coleg a Phrifysgol gyfan. Mae'r Undeb yn cymryd cyfrifoldeb am recriwtio, hyfforddi a chefnogi'r Cynrychiolwyr Academaidd drwy Dîm Llais y Myfyrwyr o fewn yr Undeb. Mae'r Brifysgol, trwy'r Ganolfan Arloesedd a Chefnogaeth Addysg, yn cefnogi'r broses o wreiddio'r system Cynrychiolwyr Academaidd o fewn Pwyllgorau'r Brifysgol a phenodi Cydlynwyr Cynrychiolwyr Myfyrwyr o fewn Ysgolion.

Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn sicrhau bod Cynrychiolwyr Academaidd yn cael mynediad i ddata arolwg perthnasol, canlyniadau gwerthuso modiwlau, cofnodion Panel Staff y Myfyrwyr a chofnodion Byrddau Astudiaethau i gefnogi eu gwaith.

Adborth myfyrwyr ac arolygon myfyrwyr

I helpu i ddeall anghenion myfyrwyr, mae'r Brifysgol a'r Undeb yn casglu data gan fyfyrwyr ac yn ei ddefnyddio i wella profiad y myfyriwr. Mae enghreifftiau o ddata a ddefnyddir yn y ffordd hon yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i: ACF, PRES, PTES, Croeso i Gaerdydd, Gwerthuso Modiwlau, Cofnodion Panel Staff-Myfyrwyr, Grwpiau Ffocws a gweithdai.

Cyflwyniad Ysgrifenedig y Myfyrwyr

Mae'r Undeb yn darparu cyflwyniad ysgrifenedig myfyrwyr (SWS) bob blwyddyn i Gyngor y Brifysgol. Mae'r cyflwyniad yn nodi'r materion allweddol, pryderon corff y myfyrwyr ac yn cynnig prosiectau a chamau gweithredu posibl y gallai'r Brifysgol eu cymryd i fynd i'r afael â nhw. Mae'r cyflwyniad hefyd yn adrodd ar y cynnydd a wnaed yn erbyn y camau gweithredu a argymhellwyd mewn blynyddoedd blaenorol. Mae'r Brifysgol yn ymrwmo i ddarparu ymateb ysgrifenedig sy'n cael ei gyflwyno i'r Cyngor i'w gymeradwyo ac yn rhoi manylion am sut y bydd yn mynd i'r afael ag argymhellion y Cyflwyniad. Mae'r grŵp llywio Cyflwyniad Ysgrifenedig Myfyriwr a gadeirir ar y cyd yn goruchwyllo'r cynnydd ac yn adrodd yn achlysurol i'r Cyngor.

Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn ymrwmo i gefnogi'r holl weithgareddau hyn a'u datblygu fel y bo'n briodol, gan ddefnyddio'r Grŵp Arolygon Myfyrwyr a'r Cod Ymarfer ar gyfer Arolygon Myfyrwyr.

5. Rhyddid Barn

Egwyddor: *Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn ymrwymedig i egwyddor rhyddid barn o dan y gyfraith ac yn cydweithio i sicrhau na chaniateir iaith gasineb¹ ar fangreoedd y Brifysgol.*

Mae Deddf Addysg (2) 1986 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Brifysgol gymryd unrhyw gamau sy'n rhesymol ymarferol i sicrhau bod rhyddid barn o fewn y gyfraith yn cael ei sicrhau i fyfyrwyr, i staff ac i ymwelwyr. Mae'r un Ddeddf yn gosod dyletswydd i gyhoeddi Cod Ymarfer i amlinellu'r gweithdrefnau a'r ymddygiad sy'n ofynnol gan y rhai hynny sy'n trefnu neu'n mynychu cyfarfodydd neu weithgareddau eraill.

Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn dilyn gweithdrefn archebu siaradwyr allanol sefydledig er mwyn sicrhau y cynhelir rhyddid barn a bod mynegi casineb yn cael ei atal. Mae holl

---

¹ Defnyddir y term 'mynegi casineb' (hate speech) fel y'i diffinnir yn Neddf Addysg (Rhif 2) 1986.

ddigwyddiadau'r Undeb, gan gynnwys digwyddiadau clybiau a chymdeithasau myfyrwyr cysylltiedig, yn dod o fewn y weithdrefn hon.

6. Cymorth ac Ymrwymiad Cilyddol

Egwyddor: *Mae ymrwymiad amlwg i'r bartneriaeth, rhyngweithiadau adeiladol a pharch cilyddol ar gyfer rôl unigryw pob un o'r pleidiau.*

Sefydli'r perthynas y Brifysgol a'r Undeb o fewn Siarter, Statudau ac Ordinhadau'r Brifysgol a manylir ymhellach arnynt o fewn Siarter y Myfyrwyr a'r cytundeb perthynas hwn. Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn buddsoddi amser ac adnoddau yn y bartneriaeth ac o ganlyniad maent wedi mwynhau perthynas lwyddiannus dros gyfnod estynedig. Cydnabyddir bod cyfathrebu llawn, agored a rheolaidd ar faterion sy'n debygol o gael effaith ar y parti arall, poblogaeth y myfyrwyr a/neu gyd-randdeiliaid eraill yn ategu llwyddiant a chryfder parhaus y bartneriaeth.

Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn cydnabod ac yn parchu'r rôl wahanol sydd gan y naill a'r llall. Mae'r Brifysgol yn cydnabod gwerth Undeb Myfyrwyr cryf ac annibynnol a arweinir gan fyfyrwyr sydd â'r pŵer i bennu a rheoli ei faterion ei hun. Mae'r Undeb yn cydnabod yr angen am i'r Brifysgol gydbwysu buddiannau ystod o randdeiliaid o fewn cyd-destun allanol sy'n fwyfwy heriol. Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn cydnabod y gall hyn arwain at wahaniaethau persbectif a phan fo hynny'n digwydd ymrwymo i gymryd rhan mewn deialog adeiladol sy'n cydnabod manteision cydweithio i wella profiad y myfyriwr.

7. Cyllid a Chyfrifon yr Undeb

Egwyddor: *Mae gan yr Undeb y pŵer i reoli ei faterion a'i gyllid ei hun, yn unol â darpariaethau Ordinhadau'r Brifysgol a'r cytundeb ariannol rhwng y Brifysgol a'r Undeb.*

Yn unol â Deddf Addysg 1994, mae'r Brifysgol yn rhoi grant bloc blynyddol sy'n ystyried swyddogaethau craidd ac ychwanegol yr Undeb ac yn cytuno ar gyllid priodol. Mae'r grant yn cael ei adolygu gan y Pwyllgor Polisi ac Adnoddau, darperir cymeradwyo gan Gyngor y Brifysgol ac yn unol â gofynion Ordinhad 13 a'r Cytundeb Ariannol.

8. Adeilad a meddiannaeth Undeb y Brifysgol o safle'r Brifysgol

Egwyddor: *Mae'r Undeb yn meddiannu adeilad Undeb y Brifysgol ym Mhlas y Parc trwy brydles gan y Brifysgol ac mae'n meddiannu detholiad o ystafelloedd o fewn adeilad Neuadd Meirionnydd ar gampws y Mynydd Bychan.*

Mae'r Undeb yn meddiannu adeilad Undeb y Brifysgol ym Mhlas y Parc trwy brydles am rent rhad ac mae'r cymorth anariannol hwn yn greiddiol i'r gefnogaeth a ddarperir gan y Brifysgol i'r Undeb. Mae'r grant bloc blynyddol a wneir i'r Undeb yn ystyried rhwymedigaethau costau cynnal a chadw a rhedeg yr Undeb yn adeilad Undeb y Brifysgol.

Mae'r Undeb yn meddiannu detholiad o ystafelloedd o fewn adeilad Neuadd Meirionnydd ar gampws y Mynydd Bychan heb gytundeb ffurfiol, er mwyn cefnogi gweithgareddau a gwasanaethau'r Undeb ar gampws y Mynydd Bychan. Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn ymrwymo i weithio gyda'i gilydd i sicrhau bod manau, gweithgareddau a gwasanaethau ffisegol yn cael eu darparu ar gyfer gweithgareddau'r Undeb ar gampws y Mynydd Bychan.

Mae'r Brifysgol yn ymrwmo i alluogi staff a swyddogion yr Undeb i gael mynediad at adeiladau'r Brifysgol yn unol â nodau ac amcanion yr Undeb. Yn yr un modd, mae'r Undeb yn ymrwmo i alluogi staff y Brifysgol i gael mynediad i fannau'r Undeb. Mae staff y Brifysgol hefyd yn cael aelodau cysylltiol o'r Undeb i ganiatáu iddynt gymryd rhan mewn gweithgareddau a gwasanaethau'r Undeb.

9. Cysylltiad â Chyrff Allanol

Egwyddor: *Mae gan yr Undeb yr hawl i ymlynu wrth sefydliadau allanol yn unol â'i amcanion a Chyfraith Elusennol Mae'r Undeb yn penderfynu ar ei ymlyniadau'n ddemocrataidd gan ufuddhau i'r rheolau o fewn ei Femorandwm a'i Erthyglau Cymdeithasu ac yn unol â'r darpariaethau o fewn Deddf Addysg 1994.*

Mae'r Undeb yn cyhoeddi rhestr o ymlyniadau allanol a ffioedd a delir i'r sefydliadau hynny yn flynyddol yn ei Adroddiad Blynyddol gan yr Ymddiriedolwyr, yn unol â Deddf Addysg 1994.

Manylir ar y gweithdrefnau i adolygu ymlyniadau wrth sefydliadau allanol ym Memorandwm ac Erthyglau Cymdeithasau'r Undeb. Gall Cyngor y Brifysgol bennu'r cyfnod o amser ar gyfer adolygu a chyfran yr Aelodau sy'n ofynnol i ofyn am adolygiad o ymlyniadau allanol.

10. Dyrannu Adnoddau'r Undeb i Grwpiau, Clybiau a Chymdeithasau Myfyrwyr

Egwyddor: *Dylai'r drefn ar gyfer dyrannu adnoddau i grwpiau, clybiau a chymdeithasau myfyrwyr fod yn deg a dylid ei nodi mewn ysgrifen a dylai fod ar gael yn rhwydd i bob myfyriwr.*

Mae'r Undeb yn darparu cyllid i grwpiau, clybiau a chymdeithasau myfyrwyr trwy grantiau cyffredinol ac arbennig. Manylir ar y broses neu'r cais ar wefan yr Undeb (www.cardiffstudents.com) o dan yr adrannau ar gyfer grwpiau, clybiau a chymdeithasau myfyrwyr. Gall myfyrwyr ofyn am ragor o wybodaeth drwy gysylltu ag unrhyw un o Ymddiriedolwyr Sabothol neu staff uwch yr Undeb.

11. Ymddygiad Myfyrwyr

Egwyddor: *Mae'r Brifysgol a'r Undeb yn gweithio'n gydweithredol i ymchwilio i ac i wrando ar honiadau o ymddygiad myfyrwyr yn ymwneud â grwpiau, clybiau a chymdeithasau myfyrwyr neu ag unigolion pan fyddant ar fangreoedd yr Undeb.*

Mae gan y Brifysgol a'r Undeb broses o ymchwilio ar y cyd ar gyfer ymchwilio i faterion sy'n ymwneud ag ymddygiad honedig unigolion a/neu grwpiau, clybiau a chymdeithasau myfyrwyr, a adolygir o bryd i'w gilydd gan gofrestrydd academiaidd y Brifysgol a Phrif Weithredwr yr Undeb. Mae'r broses wedi'i chynllunio i fynd i'r afael â phryderon ymddygiad grwpiau myfyrwyr mewn modd cyflym, teg a chyson.

Mae gan yr Undeb god ymddygiad annibynnol ar gyfer aelodau myfyrwyr unigol, wedi'i gymhwyso mewn perthynas ag ymddygiad myfyrwyr ar fangreoedd yr Undeb neu tra bônt yn cymryd rhan yng ngweithgareddau a gwasanaethau'r Undeb. Mae'r Undeb yn rhannu

manyllion digwyddiadau ymddygiad myfyrwyr difrifol a sylweddol yn unol â'r broses ymchwilio ar y cyd.

Mae'r Brifysgol yn gyfrifol am ymddygiad cyffredinol myfyrwyr yn y Brifysgol ac mae'n cynnal polisi, prosesau a gweithdrefnau cysylltiedig ac mae pob un o'r rhain sy'n caniatáu i fyfyrwyr geisio cyngor a chynrychiolaeth gan yr Undeb.

12 Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

Egwyddor: *Mae gan y Brifysgol a'r Undeb ymrwymiad cyffredin i gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant.*

Mae'r Siarter yn diffinio cymuned urddasol ac egwyddorol fel un lle caiff cydraddoldeb ei hyrwyddo, amrywiaeth a chynwysoldeb eu gwerthfawrogi ac unigolion eu parchu; caiff ymddygiad ei lywio gan godau unplygrwydd academiaidd, moeseg ac ymddygiad da; mae pawb yn derbyn eu cyfrifoldebau i'w gilydd; a chymuned sy'n trin y Saesneg a'r Gymraeg ar sail cydraddoldeb.

Mae gan y Brifysgol Gynllun Cydraddoldeb Strategol i hyrwyddo cydraddoldeb a sicrhau gwelliannau o ran cydraddoldeb, ac ategir hyn gan nifer o bolisiâu cysylltiedig, gan gynnwys y polisi Urddas yn y Gwaith a Pholisi Astudio. Mae Cynllun y Brifysgol ac Is-ddeddfau'r Undeb yn cyfeirio'n benodol at gydraddoldeb y Gymraeg a'r Saesneg.

Mae'r Brifysgol yn darparu hyfforddiant ar Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant i staff o fewn y Brifysgol a'r Undeb er mwyn sicrhau y caiff yr egwyddorion craidd hyn eu hyrwyddo.

Mae'r Undeb wedi'i achredu â statws Buddsoddwyr mewn Amrywiaeth ac mae wedi ymrwmo i gynnal y safon.

13. Y Weithdrefn Gwyno

Egwyddor: *Mae gweithdrefn gwyno ar gael i fyfyrwyr sy'n anfodlon yn eu hymwneud â'r Undeb.*

Gall myfyrwyr sy'n anfodlon yn eu hymwneud â'r Undeb neu sy'n honni eu bod dan anfantais annheg oherwydd eu bod wedi arfer eu hawl i beidio â bod yn aelod o'r Undeb wneud cwyn i'r Undeb, fel y manylir yn Is-ddeddfau'r Undeb. Os bydd myfyrwr yn parhau i fod yn anfodlon, gall gwyno i'r Brifysgol fel y nodir yng Nghod Ymarfer Undeb Myfyrwyr y Brifysgol. Yn unol â gofynion Deddf Addysg 1994, gall y Brifysgol gyfeirio'r mater i'w ymchwilio i rywun sydd wedi'i benodi'n annibynnol.

14. Statws a Chyhoeddi'r Cytundeb hwn

Egwyddor: *Bydd y Brifysgol a'r Undeb yn adolygu'r Cytundeb Perthynas yn flynyddol.*

Bydd y Cytundeb Perthynas yn cael ei adolygu'n flynyddol gan Fwrdd y Cyngor a chan Fwrdd Ymddiriedolaeth Bwrdd yr Undeb. Mae wedi'i gyhoeddi yn adran llywodraethu gwefan y Brifysgol ac yn adran llywodraethu gwefan yr Undeb a chyfeirir ati ym mhroses gynefino'r Brifysgol y mae myfyrwyr yn ei dilyn yn flynyddol.

15. Cyfeiriadau

[Siarter, Statud ac Ordinhadau Prifysgol Caerdydd](#)
[Memorandwm ac Erthyglau Cymdeithasu Undeb Myfyrwyr Prifysgol Caerdydd](#)
[Deddf Addysg 1986 \(2\)](#)
[Deddf Addysg 1994](#)
[Students' Union Code of Practice](#)

Hanes Cymeradwyaeth

Cymeradwywyd gan Gyngor Prifysgol Caerdydd ac wedi'i lofnodi ar ei ran:

*Yr Athro Stuart Palmer

Cadeirydd y Cyngor

Cymeradwywyd ar: 21 Mawrth 2019

Cymeradwywyd gan Fwrdd Ymddiriedolwyr Undeb y Myfyrwyr ac wedi'i lofnodi ar ei ran:

*Henrietta Page

Llywydd Gweithredol, ar ran Bwrdd Ymddiriedolwyr Undeb Myfyrwyr Prifysgol Caerdydd

Cymeradwywyd ar: 25 Mawrth 2019

*Dylech wybod bod Tîm Gwasanaethau Llywodraethu Prifysgol Caerdydd yn cadw'r fersiwn derfynol wedi'i lofnodi o'r ddogfen hon. Gellir cysylltu â'r Tîm Gwasanaethau Llywodraethu trwy Governance@cardiff.ac.uk.